

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3216/2023. (V. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VI.30.056/2021/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Gfv.VI.30.056/2021/5. számú ítélete, valamint azzal összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.496/2020/3. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 66.P.22.830/2019/23-I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének, IV. cikk (1) bekezdésének, V. cikkének, XII. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikkének, XV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1)–(7) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] Az indítványozó mint adóstárs deviza alapú hitelszerződést kötött egy bankkal. Az indítványozó a szerződés semmisségének megállapítása iránt – később többször módosított – keresetet terjesztett elő arra hivatkozva, hogy álláspontja szerint az általa kötött devizahitel szerződés konstrukciója tisztességtelen szerződési feltételeket tartalmazott. Az indítványozó szerint a szerződéskötés során a szerződő fél nem tett eleget a fogyasztókat megillető tájékoztatási kötelezettségének, így az indítványozó fogyasztóként nem tudta felmérni a deviza alapú hitelszerződés kockázatait. Az első fokon eljáró bíróság az indítványozó keresetét elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [5] Az indítványozó álláspontja szerint a devizahitel szerződés folytán sérült az Alaptörvény I. cikkének az állam alapjogi intézményvédelmi kötelezettségét rögzítő (1) bekezdése, a IV. cikk (1) bekezdés szerinti szabadsághoz és személyi biztonsághoz való joga, az V. cikkben rögzített önvédelem joga, a XII. cikk (1) bekezdésében foglalt vállalkozás szabadságához való jog, a XIII. cikke [helyesen: annak (1) bekezdése] szerinti tulajdonhoz való joga, illetve az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség követelménye. A bíróságok pedig álláspontja szerint döntéshozataluk során mindezekben túlmenően az ebből fakadó jogvitát olyan módon bírálták el, amely a XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljáráshoz való joga, valamint a (7) bekezdésben rögzített jogorvoslathoz való joga sérelmét eredményezte.
- [6] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] az alábbiak szerint csak részben felel meg.
- [7] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott kúriai ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [8] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek részben tesz eleget. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [I. cikk (1) bekezdése, IV. cikk (1) bekezdése, V. cikke, XII. cikk (1) bekezdése, XIII. cikke, XV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1)–(7) bekezdései];

és kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés(ek) alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.

- [9] Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése, IV. cikk (1) bekezdése, V. cikke, XII. cikk (1) bekezdése, XIII. cikke és XV. cikk (1) bekezdése indítványozó által állított sérelmével kapcsolatos hivatkozások tekintetében ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azok valódi érvelést nem, mindössze – a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések tartalmának felidézése mellett – annak rögzítését tartalmazzák, hogy az indítványozó álláspontja szerint a per alapjául szolgáló hitelszerződés egyes tartalmi rendelkezései, illetve magának a szerződés megkötésének a körülményei, a hitelintézet szerinte kifogásolható eljárása – nem pedig a támadott bírósági döntések – ezen alaptörvényi rendelkezésekkel ellentétben álltak. Az indítványozó az említett alapjogi rendelkezések állítólagos sérelmét az alkotmányjogi panaszával is támadott bírósági döntésekkel kizárólag annyiban hozta összefüggésbe, hogy mivel az ügyben született bírósági ítéletek – a számára kedvezőtlen tartalmuk okán – nem orvosolták azokat, a bírósági eljárás(ok) az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése sérelmével összefüggésben előadott egyéb érvelése [téves jogalkalmazás és megfelelő indokolás hiánya] mellett ez okból kifolyólag sem vol(ak) tisztességesnek tekinthető(ek).
- [10] Mivel az Alkotmánybíróság következetesen érvényesített álláspontjának megfelelően a fentiek szerinti indítványozói érvelés nem tekinthető olyan alkotmányjogilag is értékelhető – és az alkotmányjogi panaszban hivatkozott alaptörvényi rendelkezések sérelmére tekintettel megsemmisíteni kért bírói döntések vonatkozásában is értelmezhető – érvelésnek, amely az Abtv.-nek a határozott kérelemre vonatkozó 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában foglaltaknak eleget tenne, ezért az Alkotmánybíróságnak az említett panaszelemek tekintetében érdemi vizsgálat lefolytatására nem volt lehetősége.
- [11] A jogorvoslathoz való jog sérelmével összefüggésben előadott – és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának a bíróságok által előidézett sérelmére vonatkozó érvekkel keveredő – indítványozói érvelés alapvetően azon alapul, hogy ügyében valójában nem is került sor kérelme érdemi elbírálására, illetve jogorvoslatra sem; mivel keresetének első fokon történt, szerinte téves jogszabályértelmezés okán történő elutasítása és ezen döntésnek a felsőbb bíróságok általi helybenhagyása révén értelmezése szerint ez elmaradt. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos indítványozói érvelések tekintetében ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azok a támadott kúriai döntés vonatkozásában az indítvány értelmezésében valójában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog indítványozó által megállapíthatónak vélt sérelmével összefüggésben hoznak fel (további) érveket; önállóan a jogorvoslati jog sérelme tekintetében azonban szintén nem tekinthetőek alkotmányjogilag értékelhető indokolásnak. Az Alkotmánybíróság az indítványozók által e körben előadott érveket mindezekre tekintettel a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben értékelte az eljárása során {hasonlóan lásd: 3470/2022. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [12] A fentiek értelmében az indítványozó által előadott érvek értékelésére az Alkotmánybíróságnak kizárólag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben volt elméleti lehetősége.
- [13] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a befogadhatóság (vagylagos) tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítvánnyal kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [14] Az Abtv. említett rendelkezésében írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés}. Ennek lényeges tartalmára a beadvány is utal; a jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [15] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, ugyanakkor – hatáskör hiányában – nem bocsátkozik szakjogi kérdések ismételt felülbírlatába.

- [16] A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható volt azonban, hogy az indítványban foglaltak teljesítése valójában erre irányul. Az indítványozó által a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme kapcsán előadott érvek ugyanis kívül esnek az alkotmányjogi szempontú mérlegelés tartományán. Így nem tartozik ebbe a körbe, és ezért szakjogi szempontú felülmérlegelés tilalmával ellentétes lenne azon kérdés Alkotmánybíróság általi vizsgálata, hogy indokolt volt-e, és ha igen, milyen körben és tartalommal az eljáró elsőfokú bíróság által hiánypótlási felhívás kibocsájtása; a konkrét eset kapcsán a felek által hivatkozott és az eljáró bíróságok által relevánsnak ítélt jogszabályi rendelkezéseknek, valamint az Európai Unió Bíróságának irányadó döntéseinek értelmezésére a megfelelő (szakjogi) tartalommal került-e sor; mint ahogyan az sem képezheti alkotmánybírósági mérlegelés tárgyát, ha az alkalmazott jogszabályok a bizonyítási terhet – amint azt az eljáró elsőfokú bíróság érvényesítette is az eljárása során – általános érvénnyel a felperesre (a jelen esetben az indítványozóra) telepítik, nem pedig az ellenérdekű félre. Ezen az sem változtat, ha a konkrét esetben ez utóbbi az indítványozóval a perben szemben álló – és megítélése szerint erőfölényben lévő, a jogi- és bizonyítási eszközök terén a velük szerződött magánszemélyeknél nagyobb szakértelemmel és anyagi eszközökkel rendelkező – pénzintézetet jelenti.
- [17] Az indítványozó mindezen felül a Kúria és az alsóbb fokon eljáró bíróságok döntéseinek indokolását hiányosnak, az ügye mikénti kimenetele szempontjából meghatározóan tévesnek is tartja, ami álláspontja szerint szintén az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét okozta. Ezzel kapcsolatban hivatkozásának alapja elsődlegesen az, az ügyében alkalmazott jogszabályok, illetve a sérelmezett döntésekben hivatkozott hazai és uniós joggyakorlat ügyében tévesen került alkalmazásra; illetve azoknak a bíróság által választott tartalommal történő alkalmazása indokairól az eljáró bíróságok nem adtak kellően számot, mint ahogyan arról sem, hogy „a jogszabály-szabály és az Alaptörvényben foglalt ellentmondásokat miért nem az Alaptörvényben foglaltak alapján és javára bírálta el.”
- [18] Ezzel kapcsolatban ugyanakkor az Alkotmánybíróság az iratok alapján megállapította, hogy az eljáró bíróságok a döntéseiket megindokolták, az azok rendelkező részét az általuk szükségesnek ítélt mértékben alátámasztó szak- (és részben alkotmányjogi és uniós) jogi érveket az indokolásban rögzítették.
- [19] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]].
- [20] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint továbbá a jelen ügyben vizsgált bírósági döntések kapcsán nem volt feltárható olyan, az alkotmányosság szintjére felérő indokolási hiányosság sem, amely az Alkotmánybíróság beavatkozását, és a támadott döntés(ek) alaptörvény-ellenessége megállapításának és megsemmisítésének szükségességét megalapozottan felvethették volna. A bíróságok indokolási kötelezettségéből ugyanis nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]]. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie.” [Lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányosági kérdésnek.
- [21] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.

- [22] 4. Az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az Abtv. 29. §-ában – és részben az 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjaiban – írott feltételeknek nem felel meg, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. április 18.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/522/2022.

